

DELEGATURA UOKIK W KATOWICACH

Katowice, dnia 2008-07-17

RKT – 61 – 07/08/HS

DECYZJA Nr RKT - 20/2008

Stosownie do art. 33 ust. 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm. Dz. U. z 2007r. Nr 99 poz. 660 i Dz.U. Nr 171 poz. 1206) i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 134, poz. 939),

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:
po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów przeciwko „City-Sat Gordzielik” Sp. z o.o. z siedzibą w Strzelcach Opolskich przy ul. Ligonía 1:

I. Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów uznaje się naruszające zbiorowe interesy konsumentów praktyki polegającą na:

1. stosowaniu w regulaminie świadczenia usług postanowień wzorca umowy, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.), których treść jest następująca: **„Operator nie odpowiada za przerwy lub wady w dostarczaniu programów wynikłe z powodu działania osób trzecich, (...) jak też za przerwy powstałe np. w związku z brakiem energii elektrycznej”**, co jest niezgodne z art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
2. naruszaniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, do czego doszło w wyniku niezawierania w umowach z konsumentami o świadczenie usług telekomunikacyjnych oraz w regulaminie świadczenia usług informacji o nieodpłatnym dostarczeniu abonentowi regulaminu wraz z umową, a także na każde żądanie, wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 16 lipca 2004r. Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. Nr 171, poz. 1800 ze zm.), co jest niezgodne z ar. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
3. naruszaniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, do czego doszło w wyniku nie podania do publicznej wiadomości cennika oraz nie dostarczania cennika nieodpłatnie abonentowi wraz z umową o świadczenie usług telekomunikacyjnych, w tym o zapewnienie przyłączenia do publicznej sieci telekomunikacyjnej, a także na każde jego żądanie, wbrew obowiązkowi wynikającemu z

art. 61 ust. 4 ustawy z dnia 16 lipca 2004r. Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. Nr 171, poz. 1800 ze zm.), co jest niezgodne z ar. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

i stwierdza się zaniechanie ich stosowania z dniem 29.02.2008r.

II. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nakłada się na „City-Sat Gordzielik” Sp. z o.o. z siedzibą w Strzelcach Opolskich przy ul. Ligonía 1 karę pieniężną w wysokości 1000,- zł (słownie: jeden tysiąc złotych), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o jakim mowa w art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 i pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punktach I 1-3 sentencji niniejszej decyzji.

III. Na podstawie art. 77 ust. 1 w związku z art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów obciąża się „City-Sat Gordzielik” Sp. z o.o. z siedzibą w Strzelcach Opolskich przy ul. Ligonía 1 kosztami opisanego na wstępie postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów oraz zobowiązuje się tego przedsiębiorcę do zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kosztów postępowania w kwocie 40,- zł (słownie: czterdzieści złotych).

Uzasadnienie

W imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwanego dalej także Prezesem Urzędu) przeprowadzono postępowanie wyjaśniające (RKT-405-58/07/HS) w sprawie działalności „City-Sat Gordzielik” Sp. z o.o. z siedzibą w Strzelcach Opolskich przy ul. Ligonía 1 (zwaną dalej także Spółką). W toku przedmiotowego postępowania wyjaśniającego powzięto podejrzenie, że Spółka może stosować praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów, wobec tego, postanowieniem nr 1 z dnia 02.01.2008r. (karta nr 1) wszczęto niniejsze postępowanie pod zarzutami opisanymi w punkcie I sentencji tej decyzji.

W ramach prowadzonych czynności Spółka uznała zarzuty i dokonała zmian zapisów w umowach i regulaminach (karta nr 3) oraz poinformowała, że cyt: „po zmianie wzorców, aneksy do umów i regulaminów przesłaliśmy abonentom w czasie od stycznia do końca lutego 2008r.” (karta nr 37). Spółka przesłała rozsyłane konsumentom powiadomienia o zmianach w umowach i regulaminach (karty nr 38-40) oraz zmienione umowy oraz zmieniony regulamin (karty nr 28-32).

Pismem z dnia 28.04.2008 (karta nr 42) zawiadomiono o zakończeniu zbierania materiału dowodowego (karta nr 43). Spółka zapoznała się z aktami postępowania i w ustalonym terminie nie wniosła uwag (karta nr 44).

Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny:

Spółka (karty nr 14-16) pod nr 734 wpisana jest do rejestru przedsiębiorców telekomunikacyjnych (karta nr 33). Spółka do dnia 29 lutego stosowała następujące wzorce umów:

- 1/ cennik usług (karta nr 20),
- 2/ umowa (karta nr 19),
- 3/ regulamin świadczenia usług telewizji kablowej (karta nr 21).

Po dokonaniu zmian zapisów w umowach i regulaminach (karta nr 3) stosuje następujące wzorce:

- 1/ umowa o świadczenie usług drogą elektroniczną (karta nr 28),

2/ regulamin świadczenia usług drogą elektroniczną (karta nr 29),

3/ umowa (karta nr 30)

4/ regulamin świadczenia usług telewizji kablowej (karta nr 32),

które określają prawa o obowiązki konsumentów – abonentów telewizji kablowej.

Okoliczność stosowania ww. wzorców umownych, a tym samym postanowień z nich wynikających udokumentowano gromadząc umowy faktycznie zawarte z konsumentami (dowód: karty nr 20-24 i nr 28-32). W związku z tym, ilekroć w dalszej części decyzji będzie mowa o zapisach przedmiotowych wzorców należy przez to rozumieć także postanowienia umów rzeczywiście zawartych z konsumentami.

Według pkt III ppkt 2 regulaminu świadczenia usług telewizji kablowej „Operator nie odpowiada za przerwy lub wady w dostarczaniu programów wynikłe z powodu działania osób trzecich, (...) jak też za przerwy powstałe np. w związku z brakiem energii elektrycznej.” (dowód karta nr 21). Spółka powiadomiła konsumentów o zmianie treści punktu III ppkt 2 regulaminu (karta nr 40). Po zmianie regulamin świadczenia usług telewizji kablowej nie zawiera kwestionowanego zapisu (karta nr 32).

Według § 10 umowy - „Integralną częścią umowy jest regulamin i cennik świadczonych usług przez Operatora, które Operator przedkłada Użytkownikowi do wglądu przed podpisaniem niniejszej umowy a Użytkownik potwierdza podpisem na umowie, że zapoznał się z ich treścią.” Z zapisu § 10 umowy (dowód karty nr 22-24) wprost wynika, że konsumenci nie otrzymują nieodpłatnie regulaminu i cennika wraz z umową a także na każde żądanie. Spółka powiadomiła konsumentów o zmianie § 10 umowy (karta nr 40). Po zmianie § 10 umowy otrzymał on brzmienie – „Integralną częścią umowy jest regulamin i cennik świadczonych usług przez Operatora, które Operator przekazuje nieodpłatnie użytkownikowi przed podpisaniem niniejszej umowy a Użytkownik potwierdza podpisem na umowie, że je otrzymał i zapoznał się z ich treścią. Cennik oraz regulamin świadczonych usług dostępny jest również nieodpłatnie dla użytkownika na każde jego żądanie.” (dowód karty nr 30-31).

Spółka podała przychód osiągnięty w roku podatkowym 2007 (dowód karta nr 37).

Prezes Urzędu zważył, co następuje.

I.

Do umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych stosuje się przepisy ustawy z dnia 16 lipca 2004r. Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. Nr 171, poz. 1800 ze zm.), jak i zapisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964r. Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 ze zm., zwanej dalej także Kc). Postanowienia umów ww. rodzaju nie mogą zawierać postanowień sprzecznych z przywołanymi aktami prawnymi oraz tożsamy z klauzulami uznanymi na mocy prawomocnych wyroków za niedozwolone przez właściwy sąd, zasadniczo przez Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwany dalej także SOKiK) i wpisanymi do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone (zwanego dalej także rejestrem), a także muszą zawierać należyty zakres informacji, do przekazania których Spółka jest zobowiązana. Zachowania Spółki sprzeczne z regulacjami ww. aktów prawnych kwalifikowane są jako bezprawne i jeśli godzą w zbiorowe interesy konsumentów mogą zostać uznane za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów, o jakich mowa w art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Dla stwierdzenia naruszenia przywołanego powyżej przepisu prawa kumulatywnie muszą zostać spełnione następujące przesłanki:

- określone zachowanie Spółki musi być bezprawne,

- zachowanie to musi godzić w zbiorowe interesy konsumentów.

Okoliczność spełnienia pierwszej z ww. przesłanek zostanie poniżej oddzielnie rozważona dla każdego z zarzutów. Jak wynika z art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów ustawa ta określa warunki rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. Działania oparte na przepisach niniejszej ustawy są zatem podejmowane w interesie publicznym, w celu ochrony interesów zbiorowości, a nie wprost poszczególnych uczestników rynku. Naruszenie interesu publicznego stanowi bezwzględny warunek do uznania kompetencji Prezesa Urzędu do rozstrzygnięcia określonej sprawy. Interes publiczny zostaje naruszony wówczas, gdy oceniane działania godzą w interesy ogólnospołeczne i dotyczą szerokiego kręgu uczestników rynku i poprzez to powodują zaburzenia w jego prawidłowym funkcjonowaniu. Uwzględniając charakter praktyk opisanych w niniejszej decyzji należało stwierdzić, że w rozważanej sprawie przesłanka naruszenia interesu publicznoprawnego sformułowana w art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów została spełniona. Badane praktyki Spółki, które opisano szczegółowo poniżej, godzą w interesy nie tylko poszczególnych osób, ale przede wszystkim w interesy ogółu konsumentów, całej ich zbiorowości. Niekorzystne skutki prowadzonych przez Spółkę działań mają wpływ na szeroką grupę konsumentów, którzy zawarli z nimi umowy. Stanowią one zagrożenie także dla wszystkich tych konsumentów, którzy potencjalnie mogą stać się kontrahentami Spółki, przeciwko której jest prowadzone niniejsze postępowanie. Jej zachowania oddziałują lub mogą oddziaływać na nieoznaczoną grupę osób, której skład ulega systematycznym zmianom. Potencjalnie każdy konsument zamieszkały na obszarze działania Spółki może bowiem zawrzeć umowę dotyczącą świadczenia usług telekomunikacyjnych, co naraża szeroką rzeszę podmiotów na niekorzystne konsekwencje wymierzonych przeciwko nim praktyk. Dodać należy, że zgodnie z art. 1 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów ustawa ta reguluje zasady i tryb przeciwdziałania praktykom naruszającym zbiorowe interesy konsumentów, jeżeli praktyki te wywołują lub mogą wywoływać skutki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Dla stwierdzenia, że dana praktyka godzi w zbiorowe interesy konsumentów wystarczające jest więc wykazanie, że potencjalnie istniało zagrożenie naruszenia interesów w skutek np. zastosowania określonego postanowienia w umowach z konsumentami w przypadku zaistnienia określonych okoliczności. Zagadnienie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów nie będzie oddzielnie poruszane przy poszczególnych praktykach wymienionych w pkt. I 1 – 3 przedmiotowej decyzji, gdyż w przypadku wszystkich praktyk kwestia ta kształtuje się identycznie, co uzasadnia odniesienie się do niniejszego problemu łącznie w tym miejscu. Wobec tego należało uznać, że Prezes Urzędu posiada kompetencję do podjęcia działań w niniejszej sprawie oraz wydania przedmiotowej decyzji.

1. Pierwszy z postawionych Spółce zarzutów dotyczy posługiwania się w punkcie III podpunkt 2 regulaminu świadczenia usług następującym zapisem „Operator nie odpowiada za przerwy lub wady w dostarczaniu programów wynikłe z powodu działania osób trzecich, (...) jak też za przerwy powstałe np. w związku z brakiem energii elektrycznej”.

Kwestionowana w punkcie 1 klauzula zawarta w stosowanym przez Spółkę wzorcu umowy jest bez wątplenia niezgodna z art. 385¹ § 1 Kc, który stanowi, że postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, a klauzule takie są niedozwolonymi postanowieniami umownymi. W myśl art. 385¹ § 3 Kc niezgodnione indywidualnie są te postanowienia, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności z sytuacją taką mamy do czynienia, gdy

przedsiębiorca posługuje się przy zawieraniu umowy z konsumentem wzorcem umowy, co ma miejsce w niniejszym przypadku.

Kwestionowany w punkcie 1 stosowany przez Spółkę zapis wzorca umowy jest niedozwolony w świetle art. 385 (3) pkt 2 k.c. Na mocy ww. postanowienia Spółka zwalnia się z odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych.

Spółka nie może wyłączyć swojej odpowiedzialności w zakresie, w jakim powinna wykazać się należyłą starannością, co do tego, aby umowa mogła być wykonana. Każdy przedsiębiorca ponosi ryzyko prowadzenia działalności gospodarczej i ryzyka tego nie może przerzucać na słabszą stronę umowy, na konsumentów. Przedsiębiorca odpowiada za działania lub zaniechania osób trzecich, jeżeli tych działań lub zaniechań nie można było przewidzieć ani uniknąć. Osoba trzecia to każda osoba, której nie dotyczy dana umowa, stosunek prawny czy też inna, skonkretyzowana przepisami relacja. Według ustalonych przez Spółkę zasad „Operator nie odpowiada za przerwy lub wady w dostarczaniu programów wynikłe z powodu działania osób trzecich”. Spółka nie może zwolnić się z odpowiedzialności za przerwy spowodowane awariami sieci i przerwami w dostarczaniu programów wynikłe z powodu działania osób trzecich np. akty wandalizmu lub włamania, a także zniszczenia lub kradzieże elementów nie zabezpieczonych odpowiednio przez Spółkę urządzeń lub elementów sieci. Także nie może wyłączyć odpowiedzialności i nie może zwolnić się z odpowiedzialności za przerwy w dostarczaniu programów powstałe np. w związku z brakiem energii elektrycznej. Zakład energetyczny jest jednym z dostawców przedsiębiorcy i jego kontrahentem. W sytuacji nieuiszczenia przez przedsiębiorcę zapłaty za energię w ustalonym terminie i odcięcia dopływu prądu, a więc braku energii elektrycznej – Spółka nie może wyłączyć swojej odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy. Stosując wskazane postanowienie przerzuca na konsumentów ryzyko prowadzonej działalności gospodarczej. Poprzez treść zakwestionowanej klauzuli wyłączyła swoją odpowiedzialność z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy. Należy zwrócić uwagę, że dostawca usługi telekomunikacyjnej zobowiązany jest do dostarczania konsumentom sygnału, aby mogli korzystać z określonego pakietu, za co konsumenci wnoszą opłatę. Umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych jest umową wzajemną i nieuczciwe jest, że podmiot o pozycji silniejszej może zwolnić się z odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie usługi. Przepis art. 104 Prawa telekomunikacyjnego nakazuje do odpowiedzialności przedsiębiorców telekomunikacyjnych za niewykonanie lub nienależyte wykonanie usługi telekomunikacyjnej stosować przepisy kodeksu cywilnego. Przepis zaś art. 471 Kc, określający zasady odpowiedzialności kontraktowej zakłada domniemanie, że niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania jest następstwem okoliczności, za które dłużnik ponosi odpowiedzialność. W sytuacji nie wykonania lub nienależytego wykonania usługi – konsument może żądać naprawienia szkody wynikłej z niewykonania umowy. Kwestionowany zapis określony w punkcie 1 ogranicza odpowiedzialność Spółki, co jest nieuczciwe wobec słabszej strony umowy, konsumentów, przez co godzi w ich interesy. Również postanowienia regulaminu ukształtowane zostały w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interesy konsumenta. Za sprzeczne z dobrymi obyczajami można uznać działanie zmierzające do niedoinformowania, dezinformacji, wywołania błędnego przekonania konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności, ukształtowania stosunku zobowiązaniowego niezgodnie z zasadą równości stron.

Kwestionowana klauzula, której zamiarem i celem jest wyłączenie odpowiedzialności Spółki za przerwy lub wady w dostarczaniu programów, a przez to unikanie odpowiedzialności za szkody, mieści się w hipotezie powołanych poniżej klauzul wpisanych do rejestru. Także istota kwestionowanej klauzuli, której celem jest wyłączenie odpowiedzialności, bo zawiera zapis cyt. „Operator nie odpowiada za przerwy lub wady w dostarczaniu programu...” w

sytuacji przerw lub zakłóceń w dostarczaniu sygnału spowodowanych działaniami osób trzecich lub w sytuacji przerwy w dostarczaniu prądu spowodowanej brakiem energii elektrycznej, a więc w sytuacji niewykonania lub nienależytego wykonania usługi - zawiera treść powołanych poniżej postanowień ujawnionych w rejestrze.

W rejestrze postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, pod numerem 1164 (wyrok SOKiK z dnia 12 marca 2007r. sygn. akt XVII AmC 1/07) od dnia 16 maja 2007r. umieszczona jest klauzula abuzywna następującej treści: „*Usługodawca nie odpowiada m.in. za (...) g) szkody poniesione przez Abonenta w związku z korzystaniem lub niemożnością korzystania z usług, h) utratę danych, nie otrzymania danych, zmianę danych, braku dostępu do danych, nie autoryzowanie danych, niewłaściwe działanie sieci(...)*”. Klauzula ta dotyczy przedsiębiorcy telekomunikacyjnego, który wobec konsumentów zwalnia się z odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie usługi i unika przez to odpowiedzialności za szkody. Kwestionowany w punkcie 1. zapis wywołuje identyczne skutki jak powyższa klauzula abuzywna wpisana do rejestru.

W rejestrze postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, pod numerem 1339 (wyrok SOKiK z dnia 16 maja 2007r. sygn. akt XVII AmC 88/07) od dnia 22 lutego 2008r. umieszczona jest klauzula abuzywna następującej treści: „*Operator nie ponosi odpowiedzialności za szkody powstałe w wyniku nieprawidłowego użytkowania kont, niedotrzymania warunków niniejszego regulaminu przez Abonenta, działania siły wyższej, działania czynników i (osób trzecich)(np. awaria łączy TP S.A. wandalizm)*”. Klauzula ta także dotyczy przedsiębiorcy telekomunikacyjnego, który ogranicza swoją odpowiedzialność za szkody powstałe w wyniku (...) działania czynników i osób trzecich np. wandalizm, awarie łączy. Kwestionowany w punkcie 1. zapis wywołuje identyczne skutki jak klauzula abuzywna wpisana do rejestru.

Zakres pkt III ppkt 2 regulaminu wyłączający odpowiedzialność Spółki mieści się w zakresie wpisanych do rejestru klauzul nr: 1164 i 1339.

Zauważyć należy, że Prezes Urzędu może stwierdzić stosowanie przez przedsiębiorcę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na posługiwaniu się postanowieniem wzorca umownego, które zostało wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych bez względu na to, czy postanowienie uznane przez SOKiK za abuzywne było stosowane przez przedsiębiorcę, przeciwko któremu jest prowadzone postępowanie w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, czy też przez inny podmiot. Sąd Apelacyjny w wyroku z dnia 02. 12. 2005r. (sygn. akt VI ACa 760/05) wskazał, że zgodnie z art. 23 a ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t. j. Dz. U. z 2005r. Nr 244, poz. 2080 ze zm.) praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest posługiwanie się postanowieniem wpisanym do rejestru w oderwaniu od zagadnienia, czy wpis do rejestru powstał w związku ze stosowaniem wzorca umowy przez ten podmiot, co do którego bada się stosowanie praktyki. Sąd Apelacyjny orzekł, że naruszenie interesów konsumentów może nastąpić w wyniku działań podmiotów, które stosują klauzule abuzywne wpisane do rejestru, przy czym wpis do rejestru związany jest z działaniami innych kontrahentów konsumentów. Podobne twierdzenie Sąd Apelacyjny zawarł we wcześniejszym wyroku, tj. w orzeczeniu z dnia 29. 09. 2005r. (sygn. akt VI ACa 381/05), gdzie przywołując stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z dnia 19. 12. 2003r. III CZP 95/03 (OSNC 2005/2/25), wskazał, że wyrok uwzględniający powództwo przez uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone i zakazanie ich stosowania ma, zgodnie z art. 479⁴³ Kpc, od chwili wpisania do odpowiedniego rejestru, skutek także wobec osób trzecich. Zgodnie ze stanowiskiem SOKiK wyrażonym w wyroku z dnia 25. 05. 2005r. (sygn. akt XVII Ama 46/04), dla uznania, iż określona klauzula jest niedozwolonym postanowieniem umownym wpisanym do rejestru klauzul

niedozwolonych wystarczy stwierdzenie, że mieści się ona w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru i nie jest konieczna literalna zgodność porównywanych postanowień. Czynnikiem przesądającym o podobieństwie dwóch klauzul powinien być zatem zamiar, cel, jakiemu ma służyć kwestionowane postanowienie. Jeśli cel utworzenia spornej klauzuli odpowiada celowi sformułowania klauzuli uznanej za niedozwoloną, oba zapisy można uznać za tożsame. Trafność przedmiotowego rozstrzygnięcia SOKiK potwierdził Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 26. 04. 2006r. (sygn. akt VI ACa 1220/05). Stanowisko, zgodnie z którym stosowanie postanowień wzorców umowy o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem SOKiK i wpisanych do rejestru może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, potwierdził Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 13. 07. 2006r. (sygn. III SZP 03/06). Pomimo, iż ww. orzeczenia sądów były wydane na gruncie ówczesnie obowiązującej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów z 2000r., to należy je uznać za aktualne także i pod rządami nowej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, która analogicznie reguluje rozważaną kwestię. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20. 06. 2006r. III SK 7/2006 (OSNP 2007/13-14 poz. 207) orzekł, że zakazane jest posługiwanie się w obrocie prawnym postanowieniami wzorów umów wpisanych do rejestru jako niedozwolone przez wszystkich i przeciwko wszystkim kontrahentom występującym w stosunkach prawnych określonego rodzaju.

W ocenie przedmiotowego zapisu istotne znaczenie ma stanowisko Sądu Apelacyjnego w Warszawie zawarte w uzasadnieniu wyroku z dnia 23 maja 2007r. sygn. akt VI ACa 107/07. Sąd Apelacyjny podkreślił, że wyrok uwzględniający powództwo przez uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone i zakazanie ich stosowania ma, zgodnie z art. 479(43) k.p.c., od chwili wpisania do odpowiedniego rejestru, skutek także wobec osób trzecich. Rozszerzona prawomocność materialna takich wyroków stanowi przeszkodę procesową dla ponownego rozpoznania sprawy, albowiem wpisanie do rejestru wzorca umowy uznanego za niedozwolony wyłącza ponowne wytoczenie powództwa w tym przedmiocie. W sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone – Sąd Apelacyjny z urzędu stwierdził, że w rejestrze klauzul niedozwolonych zostały już wpisane podobne do ocenianej w sprawie klauzule. Sąd Apelacyjny uznał, że wpisane do rejestru i oceniane przez Sąd klauzule zawierają treści jednakowe z klauzulą zakwestionowaną w sprawie i zostały uznane za niedozwolone prawomocnymi wyrokami, a także zostały ujawnione w rejestrze przed wydaniem orzeczenia przez Sąd Apelacyjny.

Sąd Apelacyjny podkreślił, że w uchwale z dnia 13 lipca 2006r. w sprawie III SZP 3/06 Sąd Najwyższy stwierdził, że stosowanie postanowień wzorców umowy o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone wyrokiem SOKiK i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479(45) § 2 k.p.c. może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów (...). W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy wskazał, że wpis postanowienia wzorca umowy do rejestru skutkuje tym, że zakazane jest posługiwanie się wpisaną klauzulą we wszystkich wzorcach umów, pod rygorem sankcji z art. 58 k.c., w związku z czym praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest dalsze stosowanie klauzuli, której treść jest identyczna do klauzuli wpisanej do rejestru zarówno przez przedsiębiorcę, który nie stosuje się do wydanego w tej sprawie orzeczenia SOKiK jak i przez innego przedsiębiorcę, który nie był stroną lub uczestnikiem postępowania zakończonego wpisaniem danej klauzuli do rejestru. Sąd Najwyższy uznał także, że w wypadku uznania danej klauzuli za niedozwoloną w wyniku przeprowadzenia kontroli abstrakcyjnej i wpisania do rejestru, praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów dopuszcza się każdy z przedsiębiorców, który wprowadza do stosowanych klauzul zmiany o charakterze kosmetycznym, polegające np. na zmianie szyku

wyrazów lub zmianie użytych wyrazów, jeżeli zmiany te nie prowadzą do zmiany istoty klauzuli.

Z uwagi, na powyższe brak jest podstaw do odmiennej oceny prawnej rozważanej kwestii.

W tych okolicznościach sprawy należało orzec, że w wyniku stosowania w regulaminie niedozwolonego postanowienia wzorca umowy doszło do naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, co stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Spółka, po otrzymaniu postanowienia o wszczęciu przedmiotowego postępowania, uznała zarzuty i niezwłocznie dokonała zmiany zapisów w regulaminie (karta nr 3). Po zmianie - regulamin świadczenia usług telewizji kablowej nie zawiera kwestionowanego zapisu (karta nr 32). Spółka w okresie od stycznia do końca lutego 2008r. powiadomiła konsumentów o zmianach w umowach i regulaminach (karta nr 37) przesyłając im stosowne powiadomienia (karty nr 38-40). Na skutek opisanych działań dnia 29 lutego 2008r. doszło do zaniechania stosowania praktyki objętej punktem I 1 niniejszej decyzji Prezesa Urzędu. Stąd należało orzec jak w sentencji.

2. Drugi z postawionych Spółce w toku niniejszego postępowania zarzutów dotyczy naruszenia obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, do czego doszło w wyniku niezawierania w umowach z konsumentami o świadczenie usług telekomunikacyjnych oraz w regulaminie świadczenia usług informacji o nieodpłatnym dostarczeniu abonentowi regulaminu wraz z umową, a także na każde żądanie, wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 59 ust. 1 ustawy Prawo telekomunikacyjne.

Stosownie do zapisu zawartego w art. 59 ust. 1 Prawa telekomunikacyjnego *Dostawca publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych jest obowiązany do określenia zakresu i warunków wykonywania usług telekomunikacyjnych w regulaminie świadczenia usług telekomunikacyjnych, podanym do publicznej wiadomości i dostarczonym nieodpłatnie abonentowi wraz z umową o świadczenie publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych, w tym o zapewnienie przyłączenia do publicznej sieci telekomunikacyjnej, a także na każde żądanie*”.

§ 10 stosowanej przez Spółkę umowy zawiera zapis - „Integralną częścią umowy jest regulamin i cennik świadczonych usług przez Operatora które Operator przedkłada Użytkownikowi do wglądu przed podpisaniem niniejszej umowy a Użytkownik potwierdza podpisem na umowie, że zapoznał się z ich treścią.”

Z zapisu § 10 umowy (karty nr 22-24) wprost wynika, że konsumenci nie otrzymują nieodpłatnie regulaminu wraz z umową a także na każde żądanie, przez co Spółka - dostawca publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych, nie wywiązuje się z nałożonego ustawą obowiązku. Na gruncie Prawa telekomunikacyjnego oraz przedstawionych ustaleń – niewystarczające jest przedłożenie konsumentom regulaminu do wglądu przed podpisaniem umowy albowiem taki regulamin Spółka powinna dostarczyć nieodpłatnie konsumentom wraz z umową a także na każde żądanie abonenta. Regulamin zawiera postanowienia i informacje istotne dla konsumenta np. o jego prawach i obowiązkach, przez co brak tej wiedzy narusza zbiorowe interesy konsumentów. Spółka nie wykonała powyższego obowiązku określonego w ustawie, przez co realizowała zawarte z konsumentami umowy w sposób zakazany, naruszając Prawo telekomunikacyjne oraz ustawę o ochronę konkurencji i konsumentów. Bezprawne działanie Spółki godzi w zbiorowe interesy konsumentów, a w przedmiotowej sprawie Spółka dopuściła się działań antykonsumenckich dotyczących sfery interesów szerokiego kręgu uczestników rynku. Regulamin określa zakres i warunki wykonywania usługi telekomunikacyjnej, informacje istotne i ważne dla konsumentów. Regulamin powinien być dostarczony nieodpłatnie abonentowi wraz z umową. Niewykonanie tego

obowiązku Działania Spółki zmierzające do niedoinformowania, wywołania błędnego przekonania konsumenta, wykorzystanie jego niewiedzy potocznie określa się jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające in minus od przyjętych standardów postępowania – godzą w interesy konsumentów. Prawo telekomunikacyjne określa minimum informacji, jakie powinien otrzymać abonent, a wszystkie przekazywane konsumentom informacje powinny być rzetelne, prawdziwe i pełne. W związku z powyższym za uprawdopodobnione uznać należy, że w rozważanej sprawie doszło do naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w tym punkcie decyzji.

Spółka, po otrzymaniu postanowienia o wszczęciu przedmiotowego postępowania, uznała zarzuty i niezwłocznie dokonała zmiany zapisów w umowach i regulaminie (karta nr 3). Po zmianie zapis § 10 umowy zawiera informacje określone w art. 59 ust. 1 Prawa telekomunikacyjnego (karty nr 30-31). Spółka w okresie od stycznia do końca lutego 2008r. powiadomiła konsumentów o zmianie umów (karta nr 37) przesyłając im stosowne powiadomienia o zmianie treści § 10 umowy (karta nr 39). Na skutek opisanych działań dnia 29 lutego 2008r. doszło do zaniechania stosowania praktyki objętej punktem I 2 niniejszej decyzji Prezesa Urzędu. Stąd należało orzec jak w sentencji.

3. Trzeci z postawionych Spółce zarzutów dotyczy naruszania obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, do czego doszło w wyniku nie podania do publicznej wiadomości cennika oraz nie dostarczania cennika nieodpłatnie abonentowi wraz z umową o świadczenie usług telekomunikacyjnych, w tym o zapewnienie przyłączenia do publicznej sieci telekomunikacyjnej, a także na każde jego żądanie, wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 61 ust. 4 ustawy Prawo telekomunikacyjne.

Stosownie do zapisu zawartego w art. 61 ust. 4 prawa telekomunikacyjnego *Cennik jest podany przez dostawcę publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych do publicznej wiadomości oraz jest dostarczany nieodpłatnie abonentowi wraz z umową o świadczenie publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych, w tym o zapewnienie przyłączenia do publicznej sieci telekomunikacyjnej, a także na każde jego żądanie.*”

§ 10 stosowanej przez spółkę umowy brzmi - „Integralną częścią umowy jest regulamin i cennik świadczonych usług przez Operatora, które Operator przedkłada Użytkownikowi do wglądu przed podpisaniem niniejszej umowy a Użytkownik potwierdza podpisem na umowie, że zapoznał się z ich treścią.”

Z zapisu § 10 umowy wprost wynika, że konsumenci nie otrzymują nieodpłatnie cennika wraz z umową a także na każde żądanie, przez co dostawca publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych nie wywiązuje się z nałożonego ustawą obowiązku. Na gruncie Prawa telekomunikacyjnego oraz poczynionych ustaleń – niewystarczające jest przedłożenie konsumentom cennika do wglądu przed podpisaniem umowy albowiem taki cennik Spółka powinna dostarczyć nieodpłatnie abonentowi wraz z umową, a także na każde jego żądanie. Cennik zawiera informacje bardzo istotne i ważne dla konsumentów, stosownie do art. 61 ust. 3 Prawa telekomunikacyjnego określa ceny za przyłączenie do sieci, za usługi, za obsługę serwisową oraz szczegółowe informacje dotyczące stosowanych pakietów cenowych oraz opustów i brak tej wiedzy narusza zbiorowe interesy konsumentów.

Spółka nie wykonała powyższego obowiązku określonego w ustawie, przez co realizowała zawarte z konsumentami umowy w sposób zakazany, naruszając Prawo telekomunikacyjne oraz ustawę o ochronę konkurencji i konsumentów. Bezprawne działanie Spółki godzi w zbiorowe interesy konsumentów, a w przedmiotowej sprawie Spółka dopuściła się działań antykonsumenckich dotyczących sfery interesów szerokiego kręgu uczestników rynku. Prawo telekomunikacyjne określa minimum informacji, jakie powinien otrzymać abonent. Działania Spółki zmierzające do niedoinformowania, wywołania błędnego przekonania konsumenta, wykorzystanie jego niewiedzy potocznie określa się jako nieuczciwe,

nierzetelne, odbiegające in minus od przyjętych standardów postępowania – godzą w interesy konsumentów. Wszystkie przekazywane konsumentom informacje powinny być rzetelne, prawdziwe i pełne. Na gruncie przedstawionych ustaleń, za uprawdopodobnione uznać należy, że w rozważanej sprawie doszło do naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie opisanym w tym punkcie decyzji.

Spółka, po otrzymaniu postanowienia o wszczęciu przedmiotowego postępowania, uznała zarzuty i niezwłocznie dokonała zmiany zapisów w umowach i regulaminie (karta nr 3). Po zmianie zapis § 10 umowy zawiera informacje określone w art. 61 ust. 4 Prawa telekomunikacyjnego (karty nr 30-31). Spółka w okresie od stycznia do końca lutego 2008r. powiadomiła konsumentów o zmianie umów (karta nr 37) przesyłając im stosowne powiadomienia o zmianie treści § 10 umowy (karta nr 39). Na skutek opisanych działań dnia 29 lutego 2008r. doszło do zaniechania stosowania praktyki

Mając na względzie przytoczone przepisy prawa, jak i wyżej opisany stan faktyczny przedmiotowej sprawy należało podjąć rozstrzygnięcie takie, jak opisane w sentencji niniejszej decyzji.

II.

Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu może skorzystać z uprawnienia do nałożenia na przedsiębiorcę stosującego praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów kary pieniężnej w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary. Kara taka może być nałożona bez względu na to, czy przedsiębiorca dopuścił się naruszenia celowo, czy też nieumyślnie. Stosownie do art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych, w tym kar określonych w art. 106 tej ustawy, należy uwzględnić w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy.

W pkt. I niniejszej decyzji stwierdzono stosowanie przez Spółkę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów opisanych szczegółowo powyżej. Praktyki te polegają na stosowaniu postanowienia wzorca umowy, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone oraz na naruszaniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, poprzez niezawieranie w umowach o świadczenie usług telekomunikacyjnych z konsumentami informacji, wbrew obowiązkowi wynikającemu z art. 59 ust 1 i 61 ust. 4 Prawa telekomunikacyjnego. Konsekwencją stosowania powyższych praktyk jest pogorszenie sytuacji konsumentów. Powyższe okoliczności uzasadniają nałożenie w niniejszym przypadku kary, o jakiej mowa w art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Na ocenę działania Spółki ma wpływ okoliczność, że uznając zarzuty Prezesa Urzędu niezwłocznie podjęła ona stosowne działania w celu zmiany zapisów umów i regulaminu oraz powiadomienia o tym konsumentów. Spółka jest przedsiębiorcą telekomunikacyjnym działającym na lokalnym rynku. Należy zwrócić uwagę, że po raz pierwszy dopuściła się naruszenia ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz uznając zarzuty - niezwłocznie podjęła działania w celu zaniechania stosowania praktyk. W toku postępowania spółka czynnie współdziałała z Prezesem Urzędu, składając wszystkie niezbędne dokumenty i wyjaśnienia. Okoliczności te należy poczytać, jako łagodzące.

Przy ustalaniu wysokości kary Prezes Urzędu przyjął za podstawę obliczeń kwotę odpowiadającą wysokością przychodu osiągniętego przez Spółkę z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej w 2007r. wynoszącego 2.390.606.08 zł (karta nr 37).

Stosownie do zapisu art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy, maksymalna kara może stanowić 10 % przychodu, co stanowi kwotę 239.060 zł.

Kara nakładana przez Prezesa Urzędu na podmioty, które dopuściły się stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów służy podkreśleniu naganności ocenianych zachowań. Decydując o nałożeniu kary i jej wysokości wzięto pod uwagę wszystkie ww. okoliczności. Orzeczona kara powinna stanowić dolegliwość dla uczestnika niniejszego postępowania, tak, aby jej nałożenie skutkowało w przyszłości zapobieżeniem zaistnienia podobnych sytuacji. Z drugiej strony należy też podkreślić wymiar edukacyjny i wychowawczy zastosowanego środka oraz wyrazić nadzieję, że odniesie on spodziewany skutek na przyszłość. Poza wymiarem indywidualnym kary, należy zwrócić uwagę na jej wymiar ogólny, funkcję odstrasżającą i wychowawczą w stosunku do innych uczestników rynku. W świetle powyższych okoliczności wysokość kary ustalono na poziomie 1000 zł (słownie: jeden tysiąc złotych). Nałożona kara stanowi 0,4 % jej maksymalnej wysokości. Oceniając powyższe – występują okoliczności łagodzące – i ich zastosowanie wpłynęło na ustalenie ostatecznego wymiaru kary. Jak wykazano w uzasadnieniu decyzji Spółka zaniechała stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. W ocenie Prezesa Urzędu kara wymierzona w tej wysokości jest adekwatna do stopnia naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Prezes Urzędu, kierując się potrzebą zdecydowanego przeciwdziałania stosowaniu praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów uznał, że orzeczona kara powinna stanowić dolegliwość dla uczestnika niniejszego postępowania. W tym przypadku kara powinna spełnić jednak przede wszystkim funkcję prewencyjną i wychowawczą, tak, aby zapobiec w przyszłości naruszeniom przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Wobec powyższego orzeczono jak w punkcie II sentencji tej decyzji.

III.

Zgodnie z art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. W myśl art. 77 ust. 1 tej ustawy, jeżeli w wyniku postępowania Prezes Urzędu stwierdził naruszenie przepisów ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia, jest obowiązany ponieść koszty postępowania. Niniejsze postępowanie w sprawie stosowania przez Spółkę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostało wszczęte z urzędu, a w jego wyniku Prezes Urzędu w punkcie I 1-3 sentencji decyzji stwierdził naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Kosztami niniejszego postępowania są wydatki związane z korespondencją prowadzoną przez Prezesa Urzędu ze stroną. W związku z powyższym postanowiono Spółkę obciążyć kosztami postępowania w wysokości 40,- zł (słownie: czterdzieści złotych).

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: NBP o/o Warszawa Nr 51101010100078782231000000.

Koszty niniejszego postępowania przedsiębiorca obowiązany jest wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w NBP o/o Warszawa Nr 51101010100078782231000000.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.) – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od daty jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach. W przypadku jednak kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach zawartego w pkt III niniejszej decyzji, stosownie do treści art. 81 ust. 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 1 pkt 2 Kodeksu postępowania cywilnego, należy wnieść zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach w terminie tygodnia od dnia doręczenia niniejszej decyzji.

DYREKTOR DELEGATURY
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI
I KONSUMENTÓW W KATOWICACH

Maciej Fragsztajn